

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ФАКТОРИ
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ
ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ**

Назарій Миколайович ТАТАРИН,

*кандидат юридичних наук,
фахівець відділу режимно-
секретного та документального
забезпечення Львівського
державного університету
внутрішніх справ*

Одним із основних завдань організації та планування розслідування кримінальних правопорушень, яке визначає сутність і значення цих категорій, безперечно є їх націленість на оптимізацію процесу досудового розслідування й, як результат, забезпечення виконання стратегічних і тактичних завдань такого розслідування. Відповідно, якщо організація та планування розслідування покликані забезпечувати ефективність досудового розслідування, повинні бути розроблені критерії оцінки ефективності реалізації вказаної діяльності, а також вироблені шляхи, спрямовані на оптимізацію організації та планування як способу оптимізації досудового розслідування. У цьому контексті вбачається актуальним питання про оцінку ефективності та шляхи

оптимізації організації та планування розслідування кримінальних правопорушень.

Проблематика організації та планування розслідування кримінальних правопорушень досліджується в наукових працях, присвячених як загальним положенням їх реалізації, так і особливостям реалізації під час проведення окремих процесуальних дій чи розслідування певного виду (групи) кримінальних правопорушень. Однак у таких працях не знайшло свого вирішення питання про оцінку ефективності та шляхи оптимізації організації та планування розслідування кримінальних правопорушень.

Так, оцінка ефективності по відношенню до окремого процесу, в нашому випадку стосовно організації та планування розслідування кримінальних правопорушень, полягає у визначенні та проведенні заходів моніторингу, аналізу та контролю за досягненням упорядкованості досудового розслідування, вирішенням завдань кримінального провадження, економією часу та ресурсів.

Говорячи про ефективність організації та планування розслідування кримінальних правопорушень, варто розуміти, що потрібно проаналізувати отриманий ефект, співставити його із поставленими цілями та з'ясувати, чи він є бажаним. Зокрема, у фаховій літературі під ефектом пропонують розуміти «результат реалізації заходів, що спрямовані на підвищення ефективності виробництва за рахунок економії та раціонального використання всіх виробничих ресурсів» [1, с. 452]. Крім того, термін «ефект» використовується в якості економічної категорії. У такому разі він «відображає перевищення результатів діяльності над витратами, це певна форма результату» [1, с. 452].

Відповідно, враховуючи вищенаведене, можна стверджувати, що організація та планування розслідування кримінальних правопорушень вважаються ефективними, якщо буде досягнуто бажаного результату. Цей результат полягає у врахуванні та забезпеченні під час досудового розслідування «вимог процесуальної економії, доцільності, розумності та законності, а також неухильного забезпечення реалізації принципу змагальності» [2, с. 200]. Іншими словами, бажаним ефектом організації та планування розслідування

кримінальних правопорушень є обсяг вирішення завдань кримінального провадження стратегічного та тактичного характеру, які полягають у впорядкуванні й оптимізації процесу досудового розслідування, створенні сприятливих для розслідування умов, за яких з найменшими затратами сил і засобів у коротші строки вдається отримати достатній обсяг доказової інформації про обставини, що підлягають доказуванню в кримінальному провадженні.

При цьому критерії ефективності організації та планування розслідування кримінальних правопорушень повинні у повній мірі відображати результати такої діяльності та демонструвати рівень вирішення завдань кримінального провадження. Зокрема, серед основних критеріїв ефективності організації та планування розслідування кримінальних правопорушень можна назвати:

- дотримання строків досудового розслідування;
- відсутність порушень міжнародних правових стандартів у кримінальному провадженні та процедури здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень;
- встановлення особи, котра вчинила кримінальне правопорушення;
- достатність доказової бази;
- встановлення всіх обставин, що підлягають доказуванню;
- використання всіх наявних можливостей для вирішення поставлених завдань розслідування; тощо.

При цьому, як відомо, «досконалість не має меж». Не є винятком із цього правила й діяльність з організації та планування розслідування кримінальних правопорушень. Це означає, що, не дивлячись на те, що організація та планування розслідування – це способи оптимізації досудового розслідування, методи організації та планування розслідування також можуть удосконалюватися шляхом оптимізації. У такому разі буде підвищено ефективність досудового розслідування кримінальних правопорушень зокрема і кримінального провадження взагалі.

У контексті вищенаведеного науковий інтерес представляють фактори підвищення ефективності (оптимізації) організації та планування розслідування

кримінальних правопорушень. Зокрема, під факторами підвищення ефективності діяльності слід розуміти «його якісні особливості, які приводять до зростання потенціалу та характеризуються можливістю позитивних змін, наявністю необхідних ресурсів і умов їх використання» [1, с. 455]. Серед основних факторів оптимізації організації та планування розслідування кримінальних правопорушень пропонуємо виокремлювати: законодавчі ініціативи щодо вдосконалення процедури розслідування; підвищення фінансування правоохоронної сфери; використання досягнень науки і техніки; підвищення рівня підготовки та кваліфікації працівників правоохоронних органів, зокрема, які здійснюють досудове розслідування; покращення інформаційно-довідкового, методичного та матеріально-технічного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень; тощо. Окремо варто зазначити, що одним із способів оптимізації організації та планування розслідування кримінальних правопорушень, безсумнівно, є цифровізація цих процесів. При цьому важлива роль у оптимізації організації та планування розслідування кримінальних правопорушень, як і діяльності органів досудового розслідування, відводиться науковим рекомендаціям, зокрема, розроблених криміналістичною наукою.

Отже, оцінка ефективності по відношенню до процесу організації та планування розслідування кримінальних правопорушень, полягає у визначенні та проведенні заходів моніторингу, аналізу та контролю за досягненням упорядкованості досудового розслідування, вирішенням завдань кримінального провадження, економією часу та ресурсів. Критерії ефективності організації та планування розслідування кримінальних правопорушень повинні у повній мірі відображати результати такої діяльності та демонструвати рівень вирішення завдань кримінального провадження. Фактори оптимізації організації та планування розслідування кримінальних правопорушень полягають у зростанні потенціалу органів досудового розслідування та можливості отримання бажаних результатів.

Список використаних джерел:

1. Пилипенко С.М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2016. Вип. 10. С. 452–456.

2. Ромців О. Планування як важливий напрям організації розслідування злочинів у сфері службової діяльності в умовах протидії. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2019. Вип. 22. С. 199–204.